

2018

Závěrečná správa

Realizácia výziev a vyzvaní programového obdobia 2014 až 2020 III.

a

Kontrola prijatých opatrení v rámci kontrolnej akcie

Realizácia výziev a vyzvaní programového obdobia 2014 až 2020

Závěrečná správa

**Realizácia výziev a vyzvaní programového obdobia 2014 až 2020 III.
a
Kontrola prijatých opatrení v rámci kontrolnej akcie
Realizácia výziev a vyzvaní programového obdobia 2014 až 2020**

PREDKLADÁ

Ing. Karol Mitrik, predseda
Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

VEDÚCI KONTROLNEJ AKCIE

Ing. Tomáš Honza

Bratislava, marec 2019

OBSAH

ZOZNAM SKRATIEK A SKRATENÝCH POMENOVANÍ	4
ZOZNAM GRAFOV	4
ZHRNUTIE	5
1 CIEĽ KONTROLNEJ AKCIE	7
2 RÁMEC KONTROLNEJ AKCIE	7
3 ZISTENIA A ODPORÚČANIA	8
3.1 MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR	8
3.2 SLOVENSKÁ INOVAČNÁ A ENERGETICKÁ AGENTÚRA	9
3.3 MINISTERSTVO HOSPODÁRSTVA SR	10
3.4 MINISTERSTVO VNÚTRA SR.....	10
3.5 PÔDOHOSPODÁRSKA PLATOBNÁ AGENTÚRA – KONTROLA PLNENIA OPTRENÍ Z KONTROLY V ROKU 2016	11
4 REAKCIA KONTROLOVANÝCH SUBJEKTOV	12
5 TÍM KONTROLÓROV	12
6 ZÁVER	13
KONTAKT	13

ZOZNAM SKRATIEK A SKRATENÝCH POMENOVANÍ

SKRATKA / SKRÁTENÉ POMENOVANIE	VÝZNAM
CKO	Centrálny koordinačný orgán (sekcia) Úradu podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
OP	Operačný program
PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
RO	Riadiaci orgán
SIEA	Slovenská inovačná a energetická agentúra
SO	Sprostredkovateľský orgán
SR	Slovenská republika
VV	Výzvy a vyzvania
ŽoNFP	Žiadosť o nenávratný finančný príspevok

ZOZNAM GRAFOV

Graf č. 1: Stav kontrahovania a čerpania EŠIF k 31. decembru 2018.....8

ZHRNUTIE

Proces výziev a vyzvaní (ďalej aj „VV“) je, od ich vyhlásenia až po vyhodnotenie predložených žiadostí o nenávratný finančný príspevok a podpisy zmlúv s úspešnými uchádzačmi, kľúčovým procesom, ktorý disponuje maximálnym dosahom na účinok prostriedkov Európskej únie (ďalej len „EÚ“) a Slovenskej republiky (ďalej len „SR“), vynaložených na ich financovanie. Zo strategického hľadiska, kontrola postupu riadiacich orgánov a sprostredkovateľských orgánov pri vyhlasovaní výziev či vyzvaní je pre hodnotenie a výber projektov výrazným krokom, ktorý upozorňuje na prípadné nedostatky. Včasným určením nedostatkov sa môže zabrániť neoprávnenému prideleniu finančných prostriedkov pri výberovom procese, ktoré by následne mohlo viesť k vzniku paušálnych korekcií.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky vykonáva kontrolu realizácie výziev a vyzvaní v programovom období 2014 až 2020 už tretí rok. Nadväzuje tak na kontrolu z roku 2016 s rovnakým predmetom, kde identifikoval závažné porušenia v Pôdohospodárskej platobnej agentúre. Na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR ukončil kontrolu protokolom a na Ministerstve životného prostredia SR poukázal na dobrú prax.

V roku 2017 boli v rámci kontrolnej akcie kontrolovanými subjektmi: Ministerstvo vnútra SR (Operačný program Ľudské zdroje), Slovenská inovačná a energetická agentúra (Operačný program Kvalita životného prostredia), Výskumná agentúra (Operačný program Výskum a inovácie), Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (Operačný program Výskum a inovácie) a Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (Integrovaný regionálny operačný program).

Predmetom kontroly Realizácia výziev a vyzvaní programového obdobia 2014 až 2020 III. bolo overenie súladu postupov riadiacich a sprostredkovateľských orgánov v oblasti vyhlásenia výziev a vyzvaní, kontrola formálnej správnosti dokumentov a procesu odborného hodnotenia Žiadostí o nenávratný finančný príspevok.

Na základe výsledkov kontrol Realizácia výziev a vyzvaní programového obdobia 2014 až 2020 I a II (v rokoch 2016 a 2017) **NKÚ SR pokračoval v kontrole výziev a vyzvaní aj v roku 2018, a zároveň vykonal samostatnú kontrolu plnenia opatrení v Pôdohospodárskej platobnej agentúre.**

NKÚ SR upozorňuje, že ani v piatom roku implementácie operačných programov Európskych štrukturálnych a investičných fondov sa zodpovedné orgány nepoučili z minulosti a čerpanie finančných prostriedkov naďalej sprevádzajú nedostatky, na ktoré NKÚ SR mnohokrát upozorňoval už v predchádzajúcich programových obdobiach.

Kontrolovanými subjektmi v rámci kontrolnej akcie boli: Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (Operačný program Ľudské zdroje – Prioritná os Vzdelávanie), Ministerstvo hospodárstva SR a Slovenská inovačná a energetická agentúra (Operačný program Výskum a inovácie), Ministerstvo vnútra SR (Operačný program Efektívna verejná správa) a Pôdohospodárska platobná agentúra (Program rozvoja vidieka SR 2014 až 2020).

Vo vzťahu k finančnému míľniku pravidla N+3 voči záväzku 2015 odpočítavanému k 31. decembru 2018 sa zo strany Komisie očakáva potvrdenie sumy nevyčerpaných prostriedkov v rámci **troch operačných programov**. K OP Výskum a inovácie, Integrovaný regionálny OP a OP Rybné hospodárstvo vyhodnocovanie čerpania za uplynulý rok ešte prebieha a bude ukončené v súlade s legislatívou EK (nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013).

Vláda SR podnikla opatrenia, aj na základe kontrol NKÚ SR, schválením akčného plánu na posilnenie transparentnosti a zjednodušenia implementácie EŠIF v septembri 2017.

Od 1. januára 2018 vstúpila do platnosti ďalšia séria opatrení, ktoré sú súčasťou Akčného plánu na posilnenie transparentnosti eurofondov. Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu zaviedol ďalšie opatrenia na zvýšenie transparentnosti a zjednodušenie čerpania eurofondov. Jedným z preventívnych prvkov je vypracovanie Rizikovej analýzy výziev/vyzvaní, ktorá slúži k zabezpečeniu kvalitnej prípravy výziev a eliminácii problémových

a rizikových oblastí, čo v konečnom dôsledku prispeje k lepšej implementácii operačných programov, čerpaniu finančných prostriedkov, predchádzaniu auditných zistení.

NKÚ SR zaznamenal počas výkonu kontroly v rámci troch rokov nedostatok, ktorý sa vyskytoval vo väčšine riadiacich/sprostredkovateľských orgánov a to, nedodržanie lehoty na vydanie rozhodnutia. Preto NKÚ SR považuje za opodstatnenú novú verziu systému riadenia Európskych štrukturálnych a investičných fondov, v ktorom prišlo k úprave lehoty, kde riadiaci orgán zabezpečí vydanie rozhodnutia pri všetkých ŽoNFP, ktoré boli predmetom schvaľovacieho procesu najneskôr v termíne 70 pracovných dní od konečného termínu na predkladanie ŽoNFP uvedeného vo výzve v prípade uzavretej výzvy, resp. od konečného termínu príslušného posudzovaného časového obdobia výzvy v prípade otvorenej výzvy.

Výrazný prvok na zvýšenie transparentnosti je aj zavedenie žrebovania odborných hodnotiteľov prostredníctvom ITMS2014+. Avšak z pohľadu kontrolnej inštitúcie predstavuje tento proces komplikácie pre výkon kontroly. Dôvodom je obmedzený prístup kontrolórov do systému

ITMS2014+, z čoho vyplýva nemožnosť zachytenia nastavených kritérií, na základe ktorých bol tvorený zoznam odborných hodnotiteľov.

Ak riadiaci/sprostredkovateľský orgán nezabezpečí vypracovanie záznamu z výberu odborných hodnotiteľov a pridelovania ŽoNFP, prípadne výstup z ITMS2014+, nie je možné objektívne posúdiť správnosť procesu výberu odborných hodnotiteľov a pridelovania ŽoNFP.

Rovnako, ako pri predchádzajúcich kontrolách NKÚ SR boli identifikované pretrvávajúce nedostatky:

- v rámci procesov administratívneho overenia boli identifikované viaceré nedostatky vo vyplňaní kontrolných zoznamov z administratívneho overenia a výkone základnej finančnej kontroly;
- v procese odborného hodnotenia nebolo možné objektívne posúdiť aktuálnu finančnú situáciu žiadateľa;
- kontrolou hodnotiacich hárkov bol zistený výrazný kvalitatívny rozdiel úrovní verbálneho hodnotenia hodnotiteľmi;

- -nesúlads/nedostatočné zdôvodnenie slovného hodnotenia a prideleného počtu bodov pre jednotlivé kritériá;
- zaznamenaný rozpor medzi individuálnymi hodnotiacimi hárkami a spoločným hodnotiacim hárkom, kde odborní hodnotitelia nedosiahli zhodu v hodnotení;
- znížená kvalita overovania výstupov odborných hodnotiteľov;
- riziko možného neobjektívneho spôsobu žrebovania a pridelovania ŽoNFP odborným hodnotiteľom.

Nedostatky zistené kontrolnými orgánmi by mal v prvom rade zachytiť vnútorný kontrolný systém jednotlivých subjektov. Pri identifikovaných zisteniach NKÚ SR sa potvrdilo práve zlyhávanie tejto zložky kontroly. Kontrolná inštitúcia, z dôvodu častého identifikovania nedostatkov v schvaľovacom procese ŽoNFP, odporúčala zintenzívniť vykonávanie kontrol so zameraním na schvaľovací proces ŽoNFP.

1 CIEĽ KONTROLNEJ AKCIE

Cieľ kontroly nadväzoval na kontroly vykonané v rokoch 2016 a 2017, kedy Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky kontroloval vybrané výzvy a vyzvania v rámci programového obdobia 2014 až 2020.

Cieľom kontrolnej akcie Realizácia výziev a vyzvaní programového obdobia 2014 až 2020 III., bolo skontrolovať ďalšie vybrané výzvy a vyzvania operačných programov, ktoré neboli kontrolované, a zároveň prostredníctvom samostatnej kontrolnej akcie vykonať kontrolu plnenia predošlých opatrení v Pôdohospodárskej platobnej agentúre a vo Výskumnej agentúre.

Účel kontrolnej akcie – skontrolovať súlad vyhlásených výziev a vyzvaní so zákonom č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov, v znení zmien a doplnení niektorých zákonov, ako aj súlad postupov riadiacich orgánov a sprostredkovateľských orgánov so Systémom riadenia európskych štrukturálnych a investičných fondov 2014 až 2020.

Predmet kontroly

1. Overenie súladu postupov riadiacich a sprostredkovateľských orgánov v oblasti:

- vyhlásenia výziev a vyzvaní
- kontroly formálnej správnosti dokumentov predložených na účel pridelenia príspevku
- procesu odborného hodnotenia.

2. Kontrola výkonu hodnotiaceho procesu:

- zamestnancov riadiacich a sprostredkovateľských orgánov vo fáze kontroly formálnej správnosti dokumentov
- odborných hodnotiteľov.

3. Overenie postupu výberu odborných hodnotiteľov.

4. Vnútoraná kontrola a dohľad.

2 RÁMEC KONTROLNEJ AKCIE

Kontrolné akcie „Realizácia výziev a vyzvaní programového obdobia 2014 až 2020 III“ a „Kontrola prijatých opatrení v rámci kontrolnej akcie Realizácia výziev a vyzvaní programového obdobia 2014 – 2020“ boli zaradené do plánu kontrolnej činnosti v roku 2017. Pôvodne bol naplánovaný výkon kontroly tzv. follow up aj vo Výskumnej agentúre, kde NKÚ SR mal skontrolovať plnenia opatrení, ktoré mala Výskumná agentúra prijať po ukončení kontroly. Avšak od ukončenia kontroly nebol ukončený schvaľovací proces ŽoNFP, po ktorom by bolo možné preverenie splnenia opatrení kontrolou zistených nedostatkov.

Kontrolovanými subjektmi v rámci kontrolnej akcie boli:

- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR; sprostredkovateľský orgán pre Prioritnú os 1 – Vzdelávanie, Operačný program Ľudské zdroje
- Slovenská inovačná a energetická agentúra; sprostredkovateľský orgán pre Operačný program Výskum a inovácie

- Ministerstvo hospodárstva SR; sprostredkovateľský orgán pre Operačný program Výskum a inovácie
- Ministerstvo vnútra SR; riadiaci orgán pre Operačný program Efektívna verejná správa.

Kontrolovaným subjektom v rámci kontrolnej akcie zameranej na kontrolu plnenia opatrení bola Pôdohospodárska platobná agentúra (Program rozvoja vidieka SR 2014 až 2020).

Kontrola bola vykonaná v súlade so zákonom NR SR č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, a v súlade so štandardmi, ktoré vychádzajú zo základných princípov kontroly (ISSAI 100 – 999) v rámci medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií.

Z pohľadu NKÚ SR je dôležité, aby orgány zodpovedné za implementáciu operačných programov prijali **opatrenia na včasné kontrahovanie projektov** v rámci operačných programov Partnerskej dohody. **Podiel kontrahovania** operačných programov (vrátane Programu rozvoja vidieka) k 31. decembru 2018 predstavoval **54,35 %** (t. j. 8,40 mld. eur) na alokácii 15,46 mld. eur.

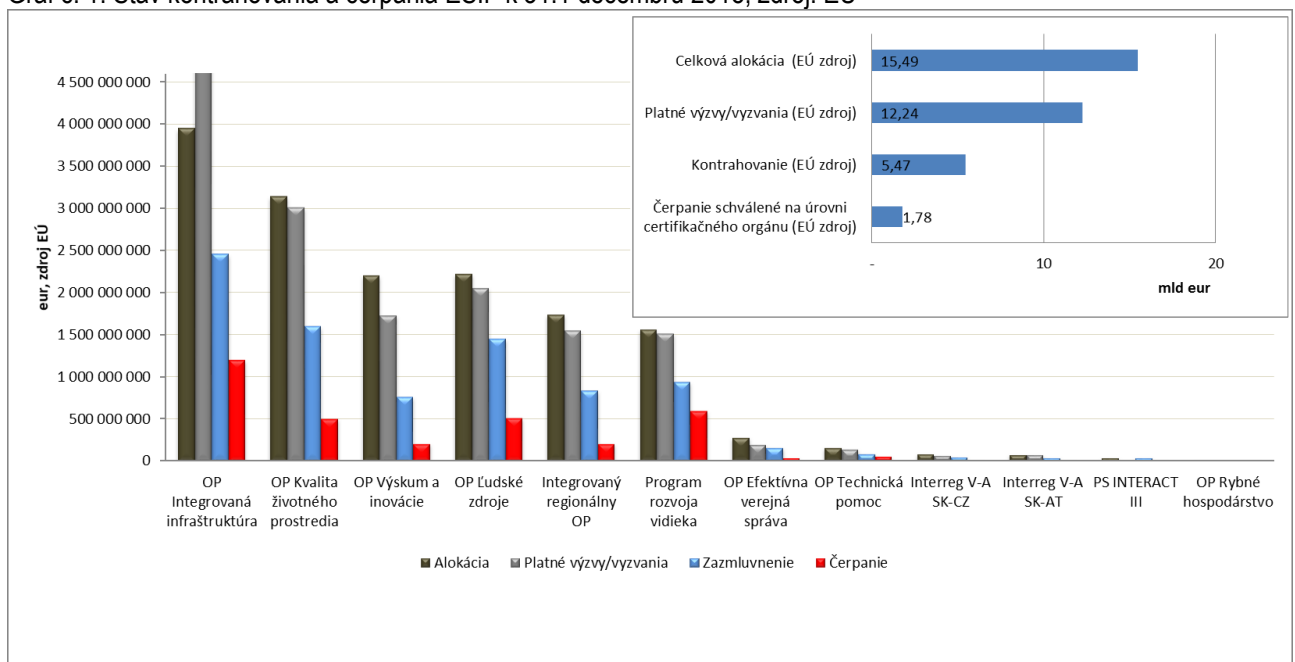
V rámci operačných programov Európskych štrukturálnych a investičných fondov, vrátane Programu rozvoja vidieka, bolo celkovo **vyhlásených 474 výziev a vyzvaní** v sume 15,22 mld. eur, čo predstavuje **98,68 %** z alokácie.

Celkové čerpanie vrátane Programu rozvoja vidieka predstavovalo k 31. decembru 2018 sumu 3,35 mld. eur, čo predstavuje **21,67 %** z alokácie.

K 31. decembru 2019 sa sleduje finančný míľnik v zmysle pravidiel N+3 vo výške 1 411,01 mil. eur. Na základe stavu deklarovaných výdavkov k 31. decembru 2018 je pre jeho splnenie potrebné predložiť Európskej komisii výdavky v minimálnej výške **718,87 mil. eur**.

Tento míľnik pre rok 2019 bol k 31. decembru 2018 splnený pre 4 operačné programy (OP Integrovaná infraštruktúra, OP Ľudské zdroje, OP Technická pomoc a Program spolupráce INTERACT III).

Graf č. 1: Stav kontrahovania a čerpania EŠIF k 31.1 decembru 2018; zdroj: EÚ

Zdroj: ÚPVII, ITMS 2014+ (export 1.1.2019, MF SR, RO PRV)

3 ZISTENIA A ODPORÚČANIA

3.1 MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR

Kontrola bola vykonaná v čase od 23. apríla 2018 do 31. augusta 2018. Kontrolované bolo obdobie od začiatku implementácie Operačného programu Ľudské zdroje, t. j. od roku 2014 do termínu ukončenia výkonu kontroly.

Ministerstvo zastáva v súčasnosti dve významné pozície v rámci čerpania prostriedkov z fondov EÚ. Je riadiacim orgánom pre Operačný program Výskum a inovácie a sprostredkovateľským orgánom pre Prioritnú os 1 – Vzdelávanie v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

NKÚ SR vykonal v roku 2017 kontrolnú akciu „Realizácia výziev a vyzvaní programového obdobia 2014 až 2020 II“, kde kontrolovanými subjektmi v rámci kontrolnej akcie boli aj Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR a Výskumná agentúra v rámci Operačného programu

Výskum a inovácie. Kontrolou boli zistené viaceré systémové nedostatky v procese hodnotenia a schvaľovania ŽoNFP.

Z uvedeného dôvodu NKÚ SR zaradil do plánu kontrolnej činnosti kontrolu zameranú na oblasť posúdenia ŽoNFP a nastavenia kritérií pre výber projektov prioritnej osi Vzdelávanie Operačného programu Ľudské zdroje. Zámerom bolo preveriť, či ministerstvo neopakuje rovnaké chyby, aké boli zistené kontrolou roku 2017 pri OP Výskum a inovácie.

Vybranú vzorku pre overenie tvorila výzva „V základnej škole úspešnejší“, ktorej cieľom bolo zvýšiť inkluzivnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu, zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov; tiež výzva „NedisKVALIFIKUJ SA!“, ktorej cieľom bolo zvýšiť kvalitu a efektívnosť

celoživotného vzdelávania s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií, prehĺbovanie a zvyšovanie kvalifikácie.

NKÚ SR, na rozdiel od predchádzajúcej kontroly Operačného programu Výskum a inovácie, **neidentifikoval závažné systémové nedostatky** pri kontrole výziev v rámci prioritnej osi Vzdelávanie Operačného programu Ľudské zdroje. Zistené nedostatky bolo možné odstrániť zvýšeným dohľadom nad výkonom administratívneho overenia a odborného hodnotenia ŽoNFP.

Kontrolná skupina NKÚ SR v rámci individuálnych pochybení zistila:

- v rámci procesov administratívneho overenia SO boli identifikované viaceré nedostatky vo vyplňaní kontrolných zoznamov z administratívneho overenia a vo výkone základnej finančnej kontroly
- v procese odborného hodnotenia nebolo možné objektívne posúdiť aktuálnu finančnú situáciu žiadateľa

- kontrolou hodnotiacich hárkov na vybranej vzorke ŽoNFP bol výrazný kvalitatívny rozdiel úrovni verbálneho hodnotenia hodnotiteľmi
- nesúlad v hodnotiacich hárkoch odborného hodnotenia ŽoNFP, a to medzi nedostatočným zdôvodnením slovného hodnotenia a pridelením počtu bodov pre jednotlivé kritériá
- rozpor medzi individuálnymi hodnotiacimi hárkami a spoločným hodnotiacim hárkom, keď odborní hodnotelia nedosiahli zhodu v hodnotení.

Rozdielna kvalita vyplnenia hodnotiacich hárkov mohla byť spôsobená viacerými faktormi súčasne: nedostatočným školením hodnotiteľov zo strany SO pre OPLZ, resp. absenciou procedúry „dohľadu“ kvality práce jednotlivých hodnotiteľov zo strany SO pre OPLZ.

Odporúčanie NKÚ SR:

- **zintenzívniť vykonávanie kontrol odborom kontroly MŠVVaŠ SR so zameraním na uvedené procesy.**

3.2 SLOVENSKÁ INOVAČNÁ A ENERGETICKÁ AGENTÚRA

Kontrola bola vykonaná v čase od 21. augusta 2018 do 5. novembra 2018. Kontrolované bolo obdobie od začiatku implementácie Operačného programu Výskum a inovácie, t. j. od roku 2014 do termínu ukončenia výkonu kontroly.

Slovenská inovačná a energetická agentúra je v programovom období 2014 až 2020 začlenená vo dvoch operačných programoch, a to v Operačnom programe Kvalita životného prostredia a v Operačnom programe Výskum a inovácie, ktoré sú zamerané na čerpanie pomoci zo štrukturálnych a investičných fondov Európskej únie.

Ministerstvo hospodárstva SR, ako sprostredkovateľský orgán pre OP Výskum a inovácie, delegovalo výkon niektorých úloh na svoju príspevkovú organizáciu SIEA.

Ako vzorka pre overenie v rámci SIEA bola vybraná „Výzva na predkladanie žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku, zameraná na podporu existujúcich mikro, malých a stredných podnikov“; implementácia schválených projektov, ako aj vyhlasovanie výziev bude prebiehať pod gesciou Ministerstva hospodárstva SR.

Kontrolná skupina NKÚ SR zistila

- viaceré nedostatky, ktoré poukazujú na nedôsledné a formálne vyplňanie kontrolných zoznamov pre administratívne overenie ŽoNFP, ako aj zníženú kvalitu overovania výstupov odborných hodnotiteľov zo strany SIEA
- v kontrolnom zozname pre administratívne overenie ŽoNFP nebolo v niektorých prípadoch jasné, akým spôsobom SIEA overila splnenie príslušnej podmienky

- nesúlad medzi slovným hodnotením odborného hodnotiteľa v individuálnych prejavoch či v spoločnom hodnotiacom hárku, a prideleným bodovým hodnotením
- dvojica hodnotiteľov mala v individuálnych hodnotiacich hárkoch úplne identické slovné hodnotenia; v prípade spoločného vyplňania individuálnych hodnotiacich hárkov hodnotiteľov strácajú individuálne hodnotiace hárky svoje opodstatnenie.

NKÚ SR na vybranej vzorke žiadostí identifikoval výrazné lehoty v schvaľovacom procese na SIEA. Agentúra vydávala rozhodnutia o schválení/neschválení/zastavení konania ŽoNFP v rozmedzí od 126 do 323 pracovných dní od ukončenia prvého hodnotiaceho kola.

Odporúčanie NKÚ SR:

- **zabezpečiť dôsledné vykonávanie administratívneho overenia ŽoNFP, prijať procedúru zo strany SIEA, ktorá by regulovala priebežné hodnotenie kvality práce jednotlivých odborných hodnotiteľov**
- **zabezpečiť procesy a administratívne kapacity tak, aby boli dodržané termíny stanovené vo vnútornom manuáli SIEA a v Systéme riadenia EŠIF, resp. podľa udelenej výnimky CKO**
- **zintenzívniť vykonávanie kontrol so zameraním na schvaľovací proces ŽoNFP.**

3.3 MINISTERSTVO HOSPODÁRSTVA SR

Kontrola bola vykonaná v čase od 21. augusta 2018 do 5. novembra 2018. Kontrolované bolo obdobie od začiatku implementácie Operačného programu Výskum a inovácie, t. j. od roku 2014, do termínu ukončenia výkonu kontroly.

Ministerstvo hospodárstva SR plní úlohy sprostredkovateľského orgánu pre OP Výskum a inovácie.

Vybranú vzorku pre overenie tvorila Výzva na predkladanie žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku, zameraná na podporu existujúcich mikro, malých a stredných podnikov, ako aj Výzva na predkladanie žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku zameraná na podporu MSP v najmenej rozvinutých okresoch. V rámci obidvoch výziev bolo na overenie vybrané prvé hodnotiace kolo.

NKÚ SR preverení dokumentácie zistil, že:

- do žrebovania a pridelovania ŽoNFP na odborné hodnotenie neboli zaradení dvaja odborní hodnotitelia aj napriek tomu, že boli vedení ako odborní hodnotitelia v príslušnej hodnotenej tematickej skupine a bolo vyznačené overenie ich dostupnosti s potvrdenou dostupnosťou pre výkon hodnotenia; uvedené zistenie predstavuje riziko možného neobjektívneho spôsobu žrebovania a pridelovania ŽoNFP odborným hodnotiteľom
- nekorektne boli uvádzané údaje vo výstupných dokumentoch zo žrebovania a pridelovania ŽoNFP odborným hodnotiteľom
- SO v prípade, ak boli k dispozícii len štyria odborní hodnotitelia pre pridelovanie ŽoNFP na odborné hodnotenie, použil postup, ktorý vytvára priestor pre možné ovplyvnenie pridelenia žiadostí konkrétnej dvojici odborných hodnotiteľov, čo predstavuje riziko možného neobjektívneho procesu pridelovania ŽoNFP
- v zápisnici zo zasadnutia Pracovnej skupiny pre pridelovanie ŽoNFP nebolo dostatočne zdôvodnené,

z akého dôvodu boli z pridelovania ŽoNFP v rámci jednej tematickej skupiny vylúčení niektorí odborní hodnotitelia

- SO po vykonaní administratívneho overenia žiadostí vystavil žiadateľom namiesto jednej, až dve výzvy na doplnenie ŽoNFP, pričom už v čase vystavenia prvej výzvy na doplnenie boli známe všetky zistené nedostatky žiadostí; vystavovaním dvoch výziev s určitým časovým odstupom dochádzalo k predĺženiu procesu schvaľovania ŽoNFP
- SO na overenej vzorke ŽoNFP vydal rozhodnutia o schválení/neschválení/zastavení konania o ŽoNFP v priemere do 80 pracovných dní od ukončenia hodnotiaceho kola; najdlhšie lehoty v schvaľovacom procese boli zaznamenané v období od ukončenia odborného hodnotenia ŽoNFP po vydanie rozhodnutia.

Ministerstvo hospodárstva SR vydalo podporný materiál k procesu posudzovania projektov, smerovaný žiadateľom o NFP. NKÚ SR oceňuje túto snahu MH SR efektívne pripraviť žiadateľa na proces hodnotenia jeho ŽoNFP ako príklad dobrej praxe. Vydanie takéhoto dokumentu možno vnímať v kontexte zvýšenia prehľadnosti a jednotnosti postupov a procesov, a zároveň ako významný prevenčný krok pre zníženie chybovosti vo všetkých fázach projektového cyklu.

Odporúčanie NKÚ SR

- **Zabezpečiť elimináciu rizika možného neobjektívneho spôsobu pridelovania ŽoNFP. V prípade nezariadenia odborného hodnotiteľa do procesu žrebovania a pridelovania ŽoNFP, zabezpečiť preukazným spôsobom zdokumentovanie objektívnych dôvodov nezariadenia.**
- **V prípade ďalších výziev používať také spôsoby pridelovania ŽoNFP, pri ktorých je eliminované riziko možného neobjektívneho spôsobu pridelovania.**

3.4 MINISTERSTVO VNÚTRA SR

Kontrola bola vykonaná v čase od 26. októbra 2018 do 3. decembra 2018. Kontrolované bolo obdobie od začiatku implementácie Operačného programu Efektívna verejná správa, t. j. od roku 2014, do termínu ukončenia výkonu kontroly.

MV SR je riadiacim orgánom pre OP Efektívna verejná správa,

Vybranú vzorku pre overenie tvorila výzva „Tvorba lepšej verejnej politiky – menej rozvinutý región SR“.

Kontrolná skupina NKÚ SR na overenej vzorke ŽoNFP zistila:

- že riadiaci orgán vydával rozhodnutia o schválení/neschválení/zastavení konania o ŽoNFP v priemere 108 pracovných dní od ukončenia hodnotiaceho kola; výnimka CKO zo Systému riadenia európskych štrukturálnych a investičných fondov vydať rozhodnutia o schválení, neschválení, resp. o zastavení konania o ŽoNFP bola udelená do 70 pracovných dní príslušného posudzovaného časového obdobia otvorenej výzvy
- že odborný hodnotiteľ, ktorého RO vylúčil z odborného hodnotenia z dôvodu konfliktu záujmov pri jednej ŽoNFP, mal pridelených ďalších päť ŽoNFP, ktoré aj

hodnotil; RO tak nepostupoval v súlade s príručkou pre odborných hodnotiteľov, keďže odborný hodnotiteľ nebol vylúčený z hodnotenia všetkých pridelených ŽoNFP v rámci hodnotiaceho kola.

V rámci odborného hodnotenia boli zistené viaceré nedostatky, ktoré sa týkali vyplňania individuálnych a spoločných hodnotiacich hárkov:

- nedostatočné zdôvodnené pridelenie bodového hodnotenia v spoločnom hodnotiacom hárku

- popis uvedený v komentári, pri individuálnom hodnotiacom hárku, nezodpovedal bodovému hodnoteniu v spoločnom hodnotiacom hárku.

Kontrola procesu schvaľovania ŽoNFP v rámci OP EVS nebola predmetom interného auditu ministerstva ani predmetom overovania zo strany RO.

Na základe odporúčania NKÚ SR, riadiaci orgán zvažuje zaradiť takúto kontrolu do plánu kontrolnej činnosti na rok 2019.

3.5 PŔDOHOSPODÁRSKA PLATOBNÁ AGENTÚRA – KONTROLA PLNENIA OPTRENÍ Z KONTROLY V ROKU 2016

Kontrola bola vykonaná v čase od 26. októbra 2018 do 7. decembra 2018. Kontrolovaným obdobím boli roky 2017 až 2018.

Kontrola v roku 2016

V roku 2016 Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky vykonal kontrolu realizácie výziev a vyzvaní v programovom období 2014 až 2020 v Pôdohospodárskej platobnej agentúre.

Predmetom kontroly bolo overenie súladu postupov riadiacich a sprostredkovateľských orgánov v oblasti vyhlásenia výziev, ako aj kontrola formálnej správnosti dokumentov a procesu odborného hodnotenia.

Na základe preverenia dokumentov NKÚ SR v roku 2016 **nenadobudol** uistenie o tom, že vo fáze odborného hodnotenia bol zabezpečený jednotný, odborný, objektívny a transparentný prístup v súlade s európskymi princípmi.

NKÚ SR predložil PPA odporúčania na zlepšenie procesu schvaľovania a odborného hodnotenia. Pôdohospodárska platobná agentúra sa zaviazala prijať opatrenia a následne zaslala správu o ich splnení, resp. plnení.

Kontrola plnenia opatrení v roku 2018

Na základe závažných zistení, ktoré kontrolná skupina identifikovala v roku 2016 v Pôdohospodárskej platobnej agentúre, NKÚ SR vykonal kontrolu plnenia opatrení ako samostatnú kontrolu.

Vybranú vzorku pre overenie tvorila výzva na predkladanie Žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka 2014 až 2020, č. 26/PRV/2017, pre opatrenie 8 – Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenia životaschopnosti lesov, podopatrenie 8.6 – Podpora investícií do lesníckych technológií a spracovania, do mobilizácie lesníckych výrobkov a ich uvádzania na trh.

Na účely hodnotenia ŽoNFP bola vypracovaná „Metodika pre kvalitatívne hodnotenie žiadostí o nenávratný finančný príspevok z PRV SR, podopatrenie 8.6 – Podpora investícií do lesníckych technológií a spracovania, do mobilizácie lesníckych výrobkov a ich uvádzania na trh“. PPA vypracovala na účely hodnotenia ŽoNFP metodiku pre kvalitatívne

hodnotenie ŽoNFP. Tento krok predstavuje štandardný systém hodnotenia predložených projektov a výrazný posun k objektívnemu hodnoteniu žiadostí o nenávratný finančný príspevok.

Výstupom z kvalitatívneho hodnotenia projektu sú hodnotiace hárky každého vyhodnocovateľa, ktorý sa podieľal na odbornom hodnotení. Hodnotiaci hárky obsahujú vyhodnotenie hodnotiacich kritérií z kvalitatívneho hodnotenia a komentár (zdôvodnenie) vyhodnocovateľa, ktorý predstavuje slovný popis dôvodov vyhodnotenia daného hodnotiaceho kritéria.

NKÚ SR zistil, že v rámci vybranej vzorky ŽoNFP vyhodnocovateľa neuviedli v hodnotiacom hárku slovné zdôvodnenie pridelenia bodov v žiadnej predloženej ŽoNFP, čím porušili pravidlá hodnotenia kvality realizácie projektu.

Vyhodnocovanie kontrolovaných ŽoNFP vykonávali zamestnanci, ktorí pôsobili na PPA od jedného do štyroch rokov. Aj napriek vypracovaniu metodiky pre kvalitatívne hodnotenie ŽoNFP a absolvovaniu školenia pre vyhodnocovateľov je, podľa NKÚ SR, podmienka odborného vzdelania a odbornej praxe naďalej nevyhnutnosťou.

Na vybranej vzorke ŽoNFP bolo zaznamenané meškanie vo fáze administratívnej a vecnej kontroly od 24 do 39 pracovných dní, v porovnaní s lehotou uvedenou vo výzve (60 pracovných dní).

Opatrenia realizované PPA.

PPA od polovice roku 2016 zrealizovala opätovné prehodnotenie podopatrení PRV SR, kontrolovaných NKÚ SR, dopracovala sériu manuálov, metodík, príkazných a pokynových listov v súlade s legislatívou EÚ a SR.

Agentúra skontrolovala a naďalej kontroluje rozpočty žiadostí o nenávratný finančný príspevok v rámci projektových opatrení. Zaviedla taktiež 100-percentnú finančnú kontrolu na mieste a to pri každej podanej žiadosti o platbu, ktorú realizovala do polovice roku 2018, kedy nastala zmena pri niektorých podopatreniach, a to nasledovne:

- v rámci podopatrení 6.4, 4.1.8, 4.2 prebieha 100-percentná finančná kontrola na mieste pri každej ŽoP

- ostatné podopatrenia – finančná kontrola na mieste sa vykonáva na základe výberu rizikovej analýzy 5 % vzorky, avšak finančná kontrola na mieste sa realizuje pri každom projekte pri záverečnej platbe
- PPA mimo finančnej kontroly na mieste vykonáva aj návštevy na mieste v priebehu realizácie projektu.

Od apríla 2016 došlo zo strany PPA k odstúpeniu od 152 zmlúv o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, pričom spolu s odstúpením samotnými žiadateľmi (po zavedení opatrení) ide o 222 zmlúv, čo vo finančnom vyjadrení predstavuje sumu 18 967 615,05 eur.

Celkovo bolo v rámci predchádzajúcej kontroly identifikovaných 28 zistení. Preverení prijatých opatrení na vybranej vzorke žiadostí o nenávratný finančný príspevok možno

konštatovať splnenie opatrenia v 20 prípadoch, päť opatrení zostáva v plnení, resp. sú čiastočne splnené, a tri opatrenia neboli splnené.

Aj táto následná kontrola preukázala, že napĺňaním svojho poslania NKÚ SR prispieva k hospodárnejšiemu, efektívnejšiemu a účelnejšiemu vynakladaniu zdrojov. Je vysoký predpoklad, že zrušené zmluvy predstavovali riziko čiastkového alebo úplného nesplnenia parametrov jednotlivých projektov. Na druhej strane prijaté opatrenia, ak sa budú v plnej miere dodržiavať, znížia riziko neodborného posudzovania projektov v budúcnosti. Plnenie opatrení bude NKÚ SR v rámci svojej činnosti naďalej monitorovať.

ODPORÚČANIA NKÚ SR NA RIEŠENIE NEDOSTATKOV ZISTENÝCH V RÁMCI KONTROLY

- Zabezpečiť funkčný vnútorný kontrolný systém.
- Vykonávať dohľad riadiacim orgánom nad svojimi sprostredkovateľskými orgánmi.
- Dbať na dodržiavanie zákazu konfliktu, na nezávislosť, a posudzovať aj možný negatívny konflikt záujmov.
- Vypracovať podrobnú príručku pre odborných hodnotiteľov, kde bude jasne a jednoznačne stanovený postup pri vyplňaní hodnotiaceho hárku aj s vypracovanými podotázkami, variantmi či aspektmi.
- Zabezpečiť odbornosť odborných hodnotiteľov a dohliadať na to, aby hodnotiteľ, ktorý je expert v danej oblasti, túto oblasť aj hodnotil.
- Zabezpečiť efektívnu kontrolu hodnotiacich hárkov.
- Zaznamenávať (dokumentovať) závery z výberu odborných hodnotiteľov a pridelovania ŽoNFP.
- Nastaviť systém odborného hodnotenia s dôrazom na objektivnosť, na kvalitatívne hodnotenie projektov, a zaviesť také postupy a princípy, aby bol minimalizovaný subjektívny aspekt hodnotenia žiadostí o nenávratný finančný príspevok.
- Zabezpečiť kontrolu výberu uchádzačov do databázy odborných hodnotiteľov a to podľa podmienok stanovených vo výzve na výber odborných hodnotiteľov, a nastaviť aj výber odborných hodnotiteľov do užšieho zoznamu podľa ich odbornosti a skúsenosti.

4 REAKCIA KONTROLOVANÝCH SUBJEKTOV

Kontrolované subjekty nevzniesli žiadne námietky proti pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení, uvedených v protokoloch o výsledku kontroly. Na základe výsledkov kontroly, uvedených v protokoloch o výsledku kontroly, NKÚ SR uložil kontrolovaným

subjektom prijať opatrenia na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov. Kontrolované subjekty sa zaviazali prijať opatrenia a následne zaslať správu o ich splnení, resp. plnení. Plnenie opatrení bude NKÚ SR v rámci svojej činnosti monitorovať.

5 TÍM KONTROLÓROV

Kontrolná skupina bola zložená z troch kontrolórov pracujúcich v sekcii kontroly I. na odbore európskych fondov; všetci traja majú dlhoročnú odbornú prax.

6 ZÁVER

NKÚ SR vykonal kontrolu v súlade s predmetom kontroly a podľa zákonných ustanovení a nariadení Slovenskej republiky a Európskej únie v oblasti štrukturálnych a investičných fondov, ako aj v súlade so Systémom riadenia EŠIF a s Manuálmi procedúr riadiacich a sprostredkovateľských orgánov.

Zároveň kontrolná skupina NKÚ SR predložila kontrolovaným subjektom odporúčania pre zlepšenie nastavenia procesu schvaľovania a odborného hodnotenia žiadostí o nenávratný finančný príspevok.

RIZIKÁ IDENTIFIKOVANÉ NKÚ SR, KTORÉ MÔŽU PRETRVÁVAŤ V OBLASTI IMPLIMENTÁCIE FONDOV EÚ

- Nedostatočný vnútorný kontrolný systém.
- Nedostatok odborných hodnotiteľov vo vysoko odborných oblastiach.
- Kritériá hodnotenia a výberu projektov nezohľadňujú kvalitu projektu a zásady riadneho finančného hospodárenia, t. j. zásady hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti.
- Nedočerpanie záväzkov roku 2016 v rámci III. programového obdobia; do 31. decembra 2019 ostáva deklarovať na EK pre splnenie pravidla N+3 sumu **718 867 127,22 eur** (stav k 31. decembru 2018).
- Nedosahovanie cieľov a výsledkov projektov a programov (výkonnostný rámec).
- Nedodržovanie lehôt na vydávanie rozhodnutí o schválení, neschválení, resp. o zastavení konania ŽoNFP, podľa Systému riadenia EŠIF.

KONTAKT

Najvyšší kontrolný úrad SR
Priemyselná 2
824 73 Bratislava
☎ +421 2 5011 4451 ✉ info@nku.gov.sk

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu
Slovenskej republiky
Stromová 1
813 30 Bratislava
☎ +421 2 59 374 111 ✉ info@minedu.sk

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
Mlynské nivy 44/a
827 15 Bratislava
☎ +421 2 48 541 111 ✉ info@mhsr.sk

Slovenská inovačná a energetická agentúra
Bajkalská 27
827 99 Bratislava
☎ +421 2 58 248 111 ✉ office@siea.gov.sk

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Pribinova 2
812 72 Bratislava
☎ +421 2 50 941 111 ✉ tlacove@minv.sk

Pôdohospodárska platobná agentúra
Hraničná 12
815 26 Bratislava
☎ +421 2 5273 3800 ✉ info@apa.sk